

Almanach

För Året

Efter vår Frälsares **CHRIST** Födelse,

1782.

Eller **LUNDS** Horizont.

Eller 55 grad. 42. min. Pol-högd och 17 $\frac{2}{3}$
tids min. Meridian-Stillnad Wester om
Uplala Observatorium.

Efter Kongl. Maj:ts Nådigste Stad-
gande, utgifwen

Åf Des Vetenskaps *Academie*.

Stockholm, tryckt hos **PET. HESSELBERG**.

Exemplaret säljes håstadt och Året för 1 Skilling.

Om wilda Tråds plantering.

Fanseende til den uti våra flästa Landsbör-
ter, men i synnerhet i Skåne, öfwer han-
den tagande Skogs-bristen, lärer Skogs och wilda
Tråds plantering wara en af de angelägnaste
delar uti Skånska Landthushållningen; och som,
jämte tjenliga Förordningar, förmaningar och
upmuntringar dertill, äfwen fordras kunskap,
huru hwart och et slags tråd bör planteras,
wil man, uti Almanachorna til Lunds Hor-
izont, härefter styckewis införa några korta un-
derrättelser derom. Utom hwad i flera Böcker,
angående Trådgårds-skötflen, här om finnes, så
wål som uti Major Rosenstens Bok om Skogs-
skötflen, med Professorens, Doctor Trozelii
Anmärkningar, och uti Professorens, Doctor
Bergii, för K. Wetenskaps-Academien hållne
Tal, om Frukt-Trådgårdar; hafwa i synnerhet
två små, för Allmogens tjenlige Skrifter, röran-
de egenteligen wilda Tråds plantering, af Tryc-
ket utkommit, nemligen: Professoren Leches
underrättelse om wilda Tråds plantering,
grundad på naturen och förfarenheten, utgif-
wen i Stockholm, 1764, samt Trådgårdsmåsta-
rens

rens wid Botaniska Trådgården i Upsala, Lars
Brobergs, år 1775 utkomne Anmärkningar
och Rön wid Tråd-Planteringen. - Utur dessa
två sednare skal et kort Utdrag meddelas.

Wid all Plantering, bör man följa naturens
egen lag och ordning, så at man til hwart slags
Tråd wäljer sådan jordmån och belägenhet, hwar-
uti det af sig sjelft bäst finnes wäxa, således ej
planterar Pil på torra backar, eller Furu på
sant mark, ty naturen gör twärt om. Emedan
ock Trådens frön gemenligen affalla och så sig
sjelfwa om hösten, då de äro mogna, bör man
jämwäl samma tid utså dem. Upskjuter man
dermed til wären, förtorkas många frön och up-
komma sent eller aldrig. Likaledes bör man af
naturen lära, at ej med djup jord öfwerhölja
de frön man sår, ty då de falla af tråden, lig-
ga de ofwan på marken, eller gömas i mosan
och gräswallen, där de snarast gro, och med si-
na rötter sjelfwa söka sig på djupet, om jord-
månen är tjenlig. Dock skadar ej, om de med
litet sin jord betäckas. Närmare underrättelse
skal meddelas wid hwart slags tråd, hwarmed
nu början göres.

Ahl bör planteras på sidland och sumpig
mark,

mark, om den skal wåxa wål och frodigt. At plantera den wid stränder, där jorden af watten plågar bortskåras, är mycket fördelaktigt, emedan rötterna hålla jorden qwar och hindra bortskårningen. Frön måste hämtas sent om hösten, sedan de hunnit wål mogna, och böra då strax utsås i suktig jord. Plantorna komma up nästa wår, och wåxa fort. När de hunnit til någon högd och stadga, kan man uptaga några och utplantera dem, icke allenast på andra sumpiga ställen, utan ock på hårdare stebunden mark, där de ock då någorlunda trifwas. Om man höstetiden, på suktig mark, utbreder gröna friska Ahl-qwistar, som ännu hafwa sina frön på sig, skal man nästa höst där finna otaliga Ahl-planter, som endast behöfwa hägnas, för at inom få år blifwa en tät skogslund. Bästa sättet at i myckenhet plantera Ahl, är, at om hösten draga fårer i sumpig mark, och lägga deruti Ahl-qwistar, med sina fröknoppar på. Af Ahl kan man uti trågårdar anlägga wackra häckar och Alleer. Detta tråd skadar ej, utan snarare befrämjar gräs-wårten på ångar. Holländaren sätter stort wårde på Ahl-trådet, och planterar det til brånse. Ty som

lan

landet är skogslöst och sumpigt, och Ahlen wåxer fort, finner han bäst sin räkning med at plantera detta tråd. Dersöre ser man ock där, nästan wid hwar gård, en Ahl-lund; som tillika mycket pryder. Han utsöker det lägaste ställe på sin mark, där föga annat kan wåxa, och planterar derpå Ahl, som inom 10 år är så upwuxen, at den kan nyttjas til brånse: han afhugger då til roten en tiondedel af plantagen, och följande året åter en tiondedel, och så widare årligen. I medertid upwåxer ny skog af rötterna på de afhuggna ställen, så at han, efter 10 år, får begynna främst igen, och har således alltid tillräckelig wedbrand. Ahl-lös är et godt winter-foder för kreaturen, i synnerhet för Gården, då de först uptagas af betet om hösten, men det som skal besparas för horn-boskapen, bör förut wål torfas.

Ulm är et mycket wackert samt til Snickararbeten och andra behof nyttigt tråd. Det älskar god jordmon, hwarken för torr eller för wåt, på öppna fält. Des plantering är mycket lätt, ty Ulmen sår sig sjelf bäst. Des myckna frön mogna tidigt om sommaren, nemligen i början af Julius, affalla då, och om de få ligga

ga stilla, upväxa deraf otaliga plantor, som strax och innan de förtorka, böra uptagas och utplanteras på tjenliga ställen, samt hägnas och i början wattnas, då de inom få år upväxa til stora trån. Will man samla frön, böra de sås om hösten, då de om wären upkomma. Til häckar är bäst at så frön uti linier, där man will hafwa häcken. Frön kan man i Skåne få wid Malmö och Alnarp, där en wacker Almskog finnes.

Apel will wäl helst hafwa god jordmon, men trifes dock äfwen på torra fält och backar samt i skogslundar: fortplantas bäst genom frön eller kärnor, som sås i October. Om de sås om wären, plåga de ligga et år innan de gro. Sjelfwa trädets nytta til Snickare arbeten är nog bekant, men huru af de wilda och sura skogsäpplen, som gemenligen til alsingen nytta användas, en utwald god och hälsofsam Uttika kan tilredas, bör man lära sig uti andra Tommen af Kongl. Wetenskaps Academiens Econommiska Handlingar.

Fortfattning, nästa år, wil Gud!

Posternas Afgång ifrån
LUND,
Sämte den förnyade Bref = Taxan.

Söndagen kl. 7		eftermidd.		inlefwereras		Brefswen til	
Dre S.		Dre S.		Dre S.		Dre S.	
Abborfors	10	Carlstad	7	St:la Carleby	10		
Alingsås	6	Christineh.	7	Geffe	9		
Arboga	8	Christinestad	10	Bötheborg	5		
Astersund	7	Eupio	10	Grenna	6		
Afwesta	8	Dangarten	17	Gripswald	17		
Åbo	10	Delsbo	9	Grislehamna	9		
Åmål	7	Eckerö	9	Halmstad	4		
Ås	8	Ekolsund	8	Hamburg	17		
Bardö	17	Eksjö	6	Hedemora	8		
Bergan	17	Elfskarleby	9	Heinola	10		
Bjåsta	10	Enaelholm	3	Helsingör	7		
Björneborg	10	Enköping	8	Helsingborg	3		
Bollnäs	9	Estilstuna	8	Helsingfors	10		
Borås	6	Etenäs	10	Hernösand	10		
Borgo	10	Falkenberg	4	Hjo	6		
Brähestad	10	Falköping	6	Hofwa	7		
Cajana	10	Fablan	9	Hudwiskwall	9		
Castelholm	9	Fredö	10	Jacobsstad	10		